

Bu çalışmada ülkemizde coğrafi işaret almış süt ürünlerinin illere göre dağılımı ve çeşitliliğini belirlemek amaçlanmıştır. «Üretim ve çeşitliliğin devamlılığı sağlanırken insanlığın yaşamının daimi kılınabilmesi» sürdürülebilirlik olarak tanımlanmaktadır. Coğrafi işaret patentinin ürüne kattığı güç yerel süt ürünleri hazinesinin korunması, gıda sürdürülebilirliği ve ekonomik sürdürülebilirlik bakımından önem taşımaktadır. Türkiye’de 820’si gıda olmak üzere toplam 1039 farklı ürün için coğrafi işaret patenti alınmışken süt ürünlerinin bu ürünler arasındaki payı sadece %4,52’dir. Süt ürünleri üzerine 31 ilde 28 mahreç işareti, 19 menşe adı patenti alınmıştır. Coğrafi işaret alınan süt ürünleri arasında 29 patent ile peynir çeşitleri ilk sırada yer almaktadır. Bunu 8 patent ile yoğurt, 4 patent ile tereyağı/kaymak ve sütlü tatlılar izlemektedir. Kahramanmaraş dondurma, Balıkesir Susurluk ayran için coğrafi işaret patentini alan tek illerdir.

Belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibarıyla belirli bir coğrafi alan ile özdeşleşmiş olan; üretim, işleme ya da diğer işlemlerinden en az birinin belirlenmiş coğrafi alan içinde gerçekleşmesi gereken ürünlerin konu olduğu coğrafi işaretlere “mahreç işareti” denir.

Bir ürünün, tüm veya esas nitelikleri belirli bir coğrafi alana ait doğal ve beşeri unsurlardan kaynaklanıyorsa bu durumdaki coğrafi işaretlere “menşe adı” denir. Ürünün üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinin tümünün belirlenen coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşmesi gerekmektedir.

MARMARA BÖLGESİ

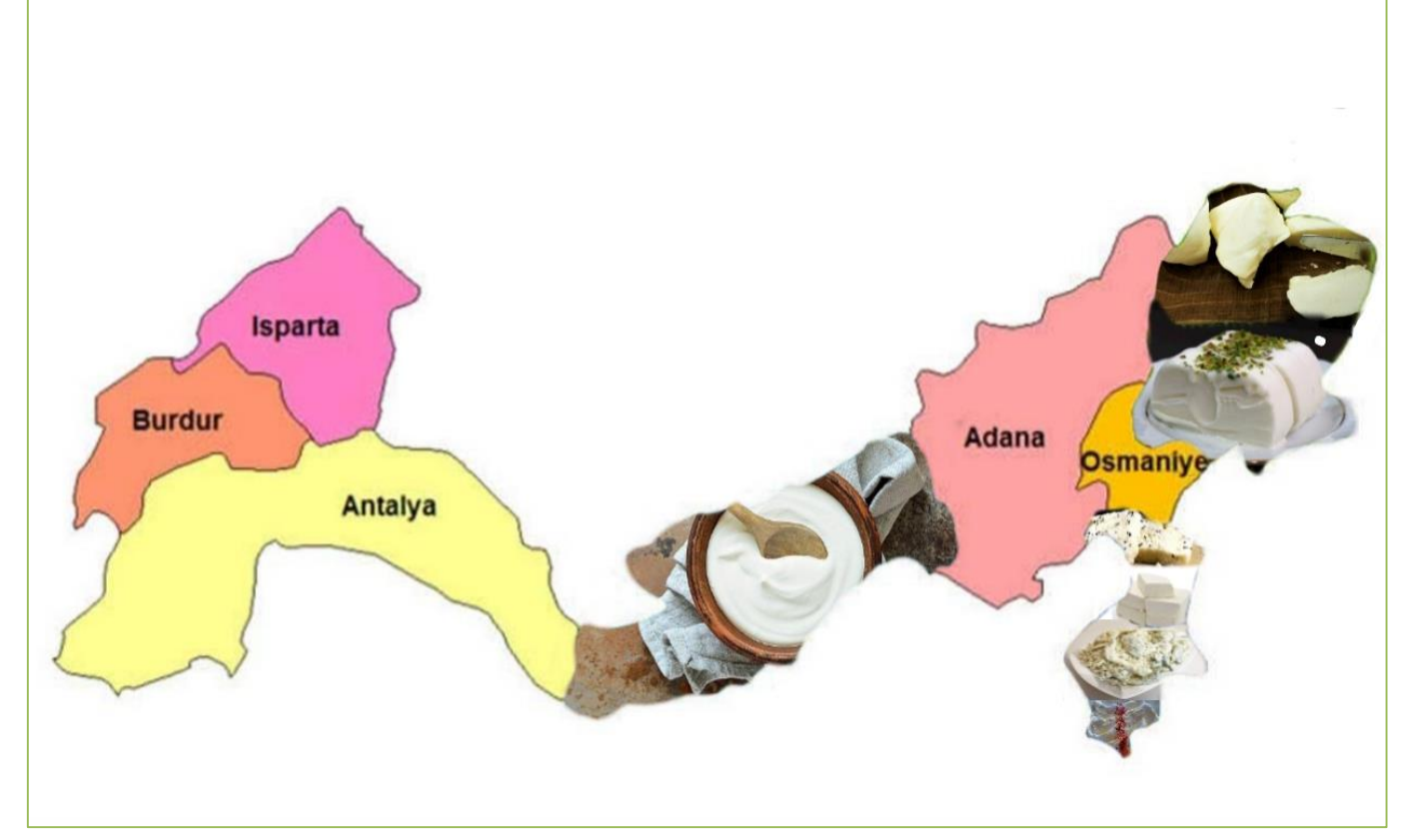
Şehir	Menşe adı	Mahreç işareti
Balıkesir		Manyas kelle peyniri, İvrindi kelle peyniri, Susurluk ayranı
Bursa		Süt helvası
Çanakkale	Ezine peyniri	
Edirne		Edirne beyaz peyniri
Kırklareli	Kırklareli beyaz peyniri	
Sakarya		Sakarya ahbaz peyniri
Tekirdağ	Malkara eski kaşar peyniri	Peynir helvası

EGE BÖLGESİ

Şehir	Menşe adı	Mahreç işareti
Afyon	Afyon kaymağı, Afyon manda yoğurdu	
İzmir		İzmir tulum peyniri, Emirdağ koyun yoğurdu

AKDENİZ BÖLGESİ

Şehir	Menşe adı	Mahreç işareti
Hatay	Antakya carra peyniri	Antakya künefelik peynir, Antakya küflü sürkü çökeleği, Antakya tuzlu tuzlu yoğurdu
Kahramanmaraş		Maraş parmak sıkma peyniri, Maraş dondurması
Mersin		Silifke yoğurdu

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

Şehir	Menşe adı	Mahreç işareti
Aksaray	Eşmekaya yoğurdu	
Ankara		Mamak ravak yoğurdu
Çankırı		Küpecik peyniri
Karaman	Karaman divle obruğu, tulum peyniri	
Kayseri	Pınarbaşı uzunyayla çerkes peyniri	
Konya		Ereğli koyun yoğurdu
Yozgat		Yozgat çanak peyniri

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Şehir	Menşe adı	Mahreç işareti
Erzincan	Erzincan tulum peyniri	
Erzurum		Erzurum civil peyniri, Erzurum küflü civil peyniri, Erzurum peynir helvası
Kars	Kars Kaşarı	
Van	Van otlı peyniri	

KARADENİZ BÖLGESİ

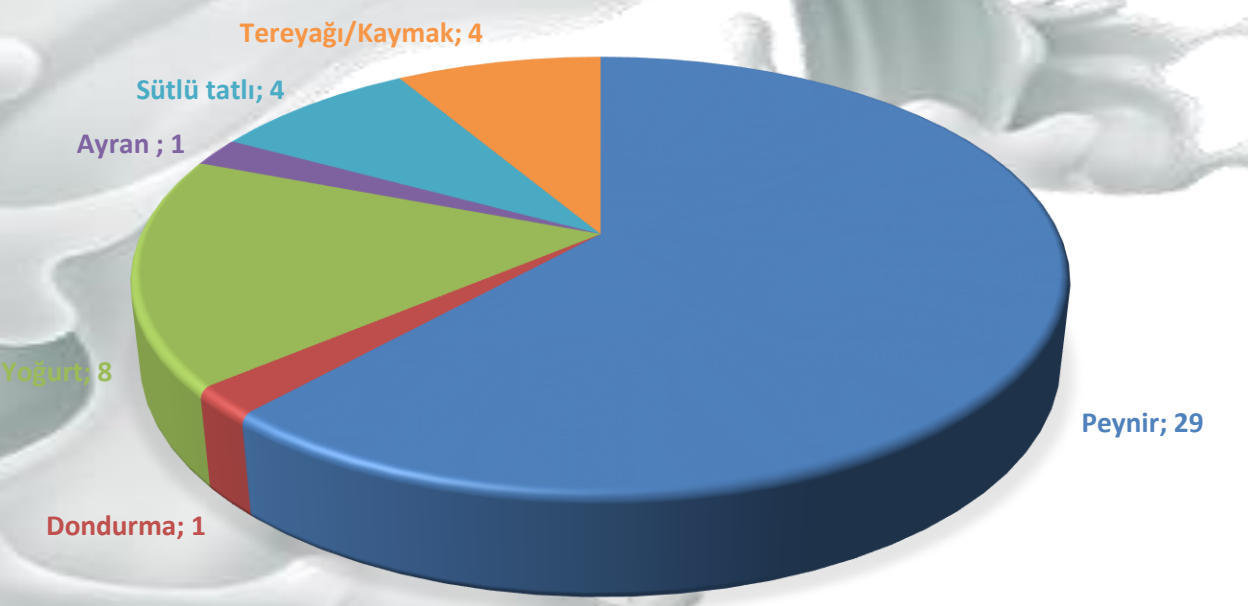
Şehir	Menşe adı	Mahreç işareti
Bolu	Bolu keşi, Gerede keşi	Bolu manda kaymağı
Çorum	Kargı tulum peyniri	
Gümüşhane		Gümüşhane deleme peyniri
Trabzon	Tonya tereyağı	Vakfikebir külek peyniri
Zonguldak	Çaycuma manda yoğurdu	

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Şehir	Menşe adı	Mahreç işareti
Diyarbakır		Diyarbakır örgü peyniri
Gaziantep	Antep peyniri	Gaziantep sütlü zerdesi
Şanlıurfa	Şanlıurfa sade yağı	Urfa peyniri

COĞRAFI İŞARET PATENTLİ SÜT ÜRÜNLERİNİN DAĞILIMI

Sonuç olarak Türkiye’de coğrafi işaret patentli gıdalar arasında süt ürünlerinin %5,7’lik payla geride kaldığı tespit edilmiştir. Coğrafi işaret patentini yerel ürünlere ayırt edicilik sağlarken kalite ve izlenebilirliği garanti altına alır. Böylece ulusal ve uluslararası pazarlarda ülkemize ait yerel ürünlerin marka değeri yükselir ve tanınırlığı artar. Süt ürünleri çeşitliliği fazlasıyla bulunan ülkemizde kültürümüzün bir parçası olan yerel lezzetlerin korunması, yaygınlaştırılması ve sürdürülebilirliği için coğrafi işaret patent sayısının artırılması önem taşımaktadır. Diğer taraftan coğrafi işaretli ürünlerin sayısının artışı ekonomik sürdürülebilirliğe de katkı sağlamaktadır. Bu konuda toplumsal farkındalık yaratma çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır.